

Veto

Samen uitgaan kan tegenwoordig niet meer. 't Lief volgt een cursus eksotisch en natuurvriendelijk koken. Kunnen we lekker alleen op kafee? Had u gedacht! Babysitters mogen we. Bij onze proefbuis-doorgeestok. Misschien wordt het nu wel tijd voor een proefbuis-doorgeestok-babysitters-zelfhulpgroep. 24 uur aan een stuk, p.2

Nu hebben ze het zowaar gevonden! Ineens zitten we met een beeldcultuur. Kom nou, waarom dacht u dat wij hier elke week voor zo'n pak illustraties zorgen? Simpel gezegd, omdat het niet simpel is om een foto of een tekening in woorden weer te geven. Eens in de week presteren we wel een goeie poging. Die gaat dan zo van: één horizontaal, naar boven drijft - muzieknoot... Een geweldige kruiswoordraadsel, p.7.

Uhad het misschien niet gemerkt, maar bij ons op kot hebben ze een emancipatie-vierentwintig uurte ingevoerd. Eenmaal dans. De gevolgen zijn niet te overzien. Koffie zetten doen ze niet eens meer met de glimlach! En dan nog durven beweren dat ze harder werken dan wij. De brutaliteit! Wat denken die mannen wel? Volgend jaar Eisen wij óns 24-uurronde op. Dan komen wij ook op p.2

Leer nu Vlaams. Dan kan u straks zelf die aanvraag voor kinderbijslag regelen. Bovendien blijft u dan netjes thuis, in plaats van in het Stuc rond te hangen. Daar krijgen ze wel erg veel noten op hun zang. Laat die van het Stuc maar snel ondervinden naar wiens pijpen ze mogen dansen. Dan zullen ze wel een toontje lager zingen, eens ze p.4 en 5 gelezen hebben!

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 18, 1991-1992, NUMMER 5, MAANDAG 27 OKTOBER 1991

U moet al een kluns zijn om het niet gemerkt te hebben: dé Umberto Eco was in Leuven. Wij betwifelen of de man veel plezier heeft beleefd aan zijn bezoek: konstant van hot naar haar gesleurd worden, iedere avond verplichte etenjes, het een al kopieuzer dan het andere, steeds vriendelijk zijn tegen iedere journalist van BRT VTM of nóg erger... Gelukkig was er Veto. Evenals in 1985 - Eco was toen in Leuven om zijn eredoktoraat in ontvangst te nemen - vindt u het enige en dus eksklusieve vraaggesprek met Umberto in uw eigen lijfblad. Op pagina drie.

(Foto's Rob Stevens)

Monseigneur wordt informateur

Kulak wacht op rektor

Vorige maand, amper enkele uren na zijn eerste openingstoespraak, overleed de nieuwe Kortrijkse rektor Frans Van Cauwelaert. Hij liet een zwaar aangeslagen kampus achter. Veel tijd voor rouwen is er echter niet: het Gewoon Reglement Struktuur (GRS) van de KU Leuven - waarin ook de Kulak is opgenomen - stelt dat "binnen de maand na voornoemd overlijden" een nieuwe rektorkandidaat moet worden aangeduid. Er wordt dan ook koortsachtig gewerkt om de opvolging van Van Cauwelaert vóór 4 november in kunnen en kruiken te hebben.

Het vinden van een nieuwe rektor voor de KU Leuven Kampus Kortrijk verloopt niet rimpelloos. Uiteraard werd iedereen op vier oktober overrompeld door het plotse overlijden van Frans Van Cauwelaert, nauwelijks twee maanden rektor. Hij werd, conform het GRS, "tijdelijk vervangen door de Voorzitter van de Fakultaire Groepsraad met de hoogste academische anciënniteit" (art.17). Het was prof. Herman Verresen, voorzitter van de Groepsraad van Geneeskunde, die automatisch als interim-rektor werd aangesteld.

Verresen moet echter binnen de maand vervangen worden door een 'definitieve' rektor. Over de precieze procedure is de laatste weken heel wat te doen geweest. Het is de allereerste keer dat dit punt van het reglement moet worden toegespast - en dus geïnterpreteerd. De vorige rektor, Mgr. Guido Maertens, was immers in functie sinds de oprichting van de kampus, in 1971, tot 31 juli van dit jaar.

"Binnen de maand na voornoemd overlijden, ontslag of definitieve onmogelijkheid, draagt de Interfakultaire Raad van de Kampus Kortrijk een kandidaat voor aan de Akademische Raad. De Akademische Raad gaat binnen de maand tot een nieuwe benoeming over. De ambtsperiode van de nieuw aangeduide Rektor van de Kampus Kortrijk geldt slechts voor de rest van het lopende mandaat." Zo stelt artikel 17 van het GRS. Het enige wat men met zekerheid

kan zeggen over deze allesbehalve duidelijke passage, is dat ze sterk verschilt van de passages aangaande de gewone aanstelling van een rektor in Leuven en in Kortrijk. Bovendien verschilt deze procedure ook van de regeling bij overlijden van de Leuvense rektor.

In die drie gevallen schrijft het reglement immers ekspliciet verkiezingen voor. Dat dit bij het overlijden van de Kulak-rektor niet zo is, is vrij onbegrijpelijk. Het wijst er alleen op dat de Kulak door de opstellers van het GRS niet als 'vol' werd aanzien. Bovendien lijkt het alsof diezelfde opstellers er geen rekening mee hebben gehouden dat een rektor van de Kulak al kort na zijn benoeming kan overlijden of ontslag nemen, vermits de vervangende rektor "slechts voor de rest van het lopende mandaat" wordt aangesteld.

Zijn verkiezing in het huidige geval niet verplicht, het GRS sluit ze ook niet ekspliciet uit. Daarom ontstond er in de voorbije weken aan de Kulak nogal wat verwarring rond die mogelijke verkiezingen. Om klaarheid in de zaak te scheppen nodigde de Interfakultaire Raad, het ekwivalent van de Leuvense Akademische Raad, op haar laatste

vergadering een jurist uit, professor Paul Van Orshoven. Die was ook al betrokken bij de organisatie van de rektorverkiezingen van mei laatstleden en wordt zowat beschouwd als de 'huisjurist' van de Kulak.

Van Orshoven wees er de Interfakultaire Raad op dat het GRS, als men het naar de letter interpreteert, inderdaad verkiezingen niet uitsluit. Hij was echter van mening dat, gezien de beperkte tijd die toen nog beschikbaar was - zo'n twee weken -, de praktische organisatie ervan vrijwel onmogelijk was. Die interpretatie ging feitelijk lijnrecht in tegen de stemming die op dat moment leefde onder de professoren en studenten van de Kulak, die in meerderheid van mening waren dat verkiezingen beter zouden zijn.

Er volgde dan ook een vrij geanimeerd debat op de Raad, die samengesteld is uit de vier voorzitters van de Groepsraden, twee studenten, twee leden van het wetenschappelijk personeel, de 'Verantwoordelijke voor het Studentenleven' (professor De Cokelaere), de voorzitter van Komitee van Beheer (Jozef De Jaeghere) en de rektor. Op de Raad was oud-rektor Maertens trouwens ook uitgenodigd. Na discussie was iedereen het tenslotte eens met het argument van het tijdgebrek. De Raad wilde echter ook niet onmiddellijk zelf beslissen: de toch vrij beperkte vergadering verkoos de bredere basis van profen en studenten te te betrekken bij d. aanstelling van de nieuwe rektor, die bijna een volledig mandaat moet uitleiden.

De oplossing die toen uit de bus kwam, is volledig nieuw in de annalen van de Leuvense universiteit. Men koos voor een *informateur*, die een konsultatierende zou houden bij alle profen, WP'ers en studenten, om dan met een verslag naar de Interfakultaire Raad te komen. De keuze van de informateur

stelde geen onoverkomelijke problemen: de raadsleden duidden op dezelfde vergadering mgr. Maertens aan. De oud-rektor wordt beschouwd als een "vertrouwenspersoon", die geen drempeelvrees inboezemt, en als een "objektief" informateur omdat hij zelf openlijk alle ambities voor het rektorschap heeft laten vallen.

Op 15 oktober stuurde Verresen namens de Interfakultaire Raad een schrijven "aan alle leden van de Kulak-gemeenschap" waarin iedereen werd uitgenodigd om zijn "wensen en bemerkingen in verband met een door de Interfakultaire Raad voor te dragen kandidaat-rektor" telefonisch, schriftelijk of mondeling aan Mgr. Maertens bekend te maken, uiterlijk op 26 oktober. De ere-rektor heeft dan tot woensdag 30 oktober de tijd om zich, op basis van de gesprekken en brieven, een oordeel te vormen. Hij deelt dat mee aan de vergadering van woensdag.

Deze manier van werken is uiteraard niet van dien aard om alle stromingen die aan een universiteit leven tevrede te stellen. Het concentreren van een oordeel, al heeft dat nog maar de waarde van een advies, bij één persoon, roept terecht de vraag op hoe "objektief" die wel kan zijn. Sommige professoren verkozen dan ook naar verluidt om ronduit te weigeren mee te doen aan de informatieronde. De studenten en het wetenschappelijk personeel maakten in elk geval wel hun standpunt duidelijk, maar verkozen het niet officieel vrij te geven vóór woensdag.

Ondertussen doen er onvermijdelijk spekulaties de ronde over mogelijke opvolgers van Van Cauwelaert. Daarbij wijst men er meestal op dat men in de eerste plaats moet denken aan de twee professoren die bij de verkiezingen van mei ook al in de running waren: Vic Nachtergaele (Romaanse Filologie) en Georges Macours (Rechten). Mocht een van die twee namen - of beide - inderdaad uit het verslag van Maertens opduiken, dan kan men zich de vraag stellen hoe de Interfakultaire Raad op een elegante manier tot een oplossing zal komen, vermits Macours zelf in de Raad zetelt. Overigens wordt het in alle

gevallen waarin Maertens met meer dan één kandidaat naar buiten komt, stevig denkwerk voor de Raad. Men sluit trouwens niet uit dat er in zo'n geval vooralsnog uitstel gevraagd wordt aan Leuven en dat er verkiezingen komen.

Pieter De Gryse
Walter Pauli
Stef Wauters

24 UREN UITSLAG

1. APOLLOON	972
2. VTK	944
3. VRG	881
4. Ekonomika	879
5. Industria	863
6. Thomas Morus	855
7. Pauscollege	852
8. Landbouwkring	817
9. HHH	812
10. Lærkeveld	809
11. Wina/Mercator/Dali	803
12. Medika/Logopedie	797
13. Archi's	775
14. Heilige Geest	773
15. Citee	770
16. Politika	770
17. Salvast	765
18. Diana (Rega)	763
19. Histro	760
20. Terbank	756
21. STEIL	749
22. Psycho/Pedagogie	745
23. LUK/Pius X	743
24. Bios/Chemika	736
25. Germania/EOOS	734
26. UP	715
27. Farma	702
28. Katechetika	685
29. Europakring	674
30. Apollonia	672
31. Klio/Alfa/Mecenas	666
32. Cluster	320

MEER NIEUWS OP PAG. 2

Leer typen in één week

Met succes getest door 40 studenten
Zie pagina 2.

advertentie

24-urenloop voor Apoloon

Zwijnerijen in de saloon

Donderdagavond klokslag 19.00 u gaf rektor Dillemans het eindschot van de negentiende editie van de 24-urenloop. Op het in het donker gehulde parkoers, liepen de nog aanwezige atleten en supporters, de fakels hoog boven zich geheven, een ereronde op de klanken van Vangelis' *Chariots of Fire*. Winnen of verliezen was niet meer van belang. Kort voordien hadden Ekonomika en het VRG een verbeten strijd om de derde plaats uitgevochten. De twee grootste kringen van Leuven zorgden gelukkig nog voor enige spanning tijdens deze 24-urenrace. Apoloon had immers reeds vanaf het eerste uur zijn stempel op de wedstrijd gedrukt.

De talrijke, vaak originele, nevenklassen lokten veel liefhebbers, die in frisse - maar gelukkig droge - weersomstandigheden meegenoten van de oppeppende fuifmuziek, wat de lopers duidelijk konden appreciëren. Die muziek was overigens door een hele resem luidspeakers te horen, tot grote ergernis van de Leuvense politie. In de grote tent konden vele muzikantiefhebbers genieten van een optreden van Dixieland.

Apoloon lijkt nu definitief de fakkel van het VTK te hebben overgenomen. Met een verbandzand gemak vergrooten ze stelselmatig hun voorsprong. Na vier

uur wedstrijd had Apoloon reeds dertien ronden voorsprong op de ingenieurs en hadden ze een gemiddelde van 43 rondjes per uur gelopen. In de helft van de wedstrijd was de voorsprong al uitgegroeid tot 23 eenheden. Met 496 ronden was Apoloon op weg naar een nieuw rekord, en lag de kaap van de magische 1000 ronden binnen handbereik. De concurrentie was dit jaar echter onbestaande en mede daardoor zouden de Sportkoters op drie eenheden van hun vorig jaar gelopen rekord stranden (972 rondes). Een magere troost voor VTK was dat ze hun persoonlijk rekord met 3 rondjes verbeterden en het op 944 brachten.

De opmerkelijkste prestatie kwam dit jaar van het VRG. De juristenkring was vrij zwak gestart en stond geruime tijd op een bescheiden negende plaats. Op enkele uren tijd klommen ze echter op naar de vierde plek en was, acht uur voor het einde van de wedstrijd, hun maximale achterstand tegenover Ekonomika (16 ronden) geslonken tot zes stuks. In een ware Europakuspfeer namen Ekonomika en het VRG het dan tegen mekaar op met als inzet de bronzen medaille. Overall langs het parkoers schreeuwden supporters van beide kringen zich hees om de moedige lopers en loopsters aan te moedigen. De huisband met trommel en trompet - al bekend van vorige edities - ontbrak evenmin. Ekonomika had zelfs een houten tribune geïnstalleerd. Het VRG slaagde er slechts na 20 uur wedstrijd in voor het eerst Ekonomika voorbij te snellen. In een daverende slotfase, waarbij beide kringen haasje-over speelden, haalden de 'rechtens' het tenslotte met twee rondjes verschil. Meteen het beste VRG-resultaat tot dusver.

Wie daarom eindigt in het klassement is daaraan nog niet het kreetfiet. De genaaieste doorgeefstokken gingen van hand tot hand in ploegen die eerder onderaan in het klassement eindigden: Katecheta zwoer het 24 uur lang bij een (gewijd) kruis, Farma was voorbereid om de proefhuisbaby's - tijdens de nacht gekoncipeerd - te rangschikken in hun rekje. Germania en Eoos zwaaiden gevaarlijk in het rond(je) met een zwaard, terwijl Steil (verpleegkundigen) het met een - lege - urineerflës deed. De Europakung gaf de Europese boodschap door met een reeks vlaggetjes. Vermeldenswaard is wel dat de Europeesgezinden het woensdagnacht tussen vier en acht volhielden met slechts vier lopers. Dat was nog steeds vier meer dan Cluster (de studentenkring van het Lemmensinstituut), die het na halfwedstrijd voor bekeken hield. Wegens individuele repetities en cd-opnamen kon geen enkele musikus zich nog vrijmaken.

Urineerflës

Niet alleen originele aflossingsstokken werden beloofd, ook tal van andere nevenklassenmen zagen dit jaar het levenslicht. In deze disciplines lieten Medika en Landbouwingring zich van hun beste zijde zien. Drie schone deernen van de dokters liepen een ronde met een badhanddoek rond zich, een aantal van hun kollegae wonnen de trofee van het 'Tien om te Zien'-uurtje met een eigen produktie, 'Marie-Jeanne'. Landbouwingring won - ondermeer het burotoeluurte, het emancipatie-uurtje - het snelste meisje met een jongen van minstens achttien jaar op de rug - (David en Elke deden er 5'25" over) en het studie-uurtje (Els liep met zes kussens en een kodeks).

Nog meer prijzen waren er voor Jonas, die met zijn twintig maanden de jongste deelnemer bleek te zijn, voor Wim Boonen van VTK die erin slaagde een rondje achteruit te lopen in 2'21" en voor Stefaan Kennis van Klio die met 100 rondjes het hoogste aantal rondjes bleek te hebben gelopen. Tot algemeen protest van het publiek kon de prestatie van ene Pieter Paardaens van het Heilig Hartinstituut Heverlee niet in aanmerking worden genomen voor de categorie 'meeste aantal rondjes'. Deze ultraloper, die niet voor een kring liep, slaagde erin 222 ronden na mekaar af te leggen. Hij kreeg alvast de prijs van het publiek.

Komputer

Het publiek apprecieerde blijkbaar ook niet de beslissing om de prijs voor het origineelste standje toe te kennen aan de Archi's. Velen hadden wellicht de zwijnstaf van Landbouw en de saloon van Industria verkozen boven de piramidale konstruktie van de architecten. In de tentjes van de verschillende ploegen bleek dit jaar ook meer en meer de komputering zijn vaste plaats te hebben

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Terreur

Donderdagavond 24 oktober: met twee zijn we op plaktocht met affiches van 'Rock against Racism', koncert tegen racisme op 27 oktober in Antwerpen. Na afloop kruisen we een NSV-er aan het begin van de Naamestraat. Hij keert terug richting 'Clijn Tafel Rond' op de Grote Markt, het stamkafee van het NSV. Daar staan een tiental NSV-ers (met pet en lint) buiten. We zien dat ze ons willen achtervolgen en zetten het op een lopen. We kunnen in het kafee 'De Libertad' vluchten.

De Vlaams Blok-adepten aarzelen niet en stormen het kafee binnen. Onder bedreiging van geweld en met de woorden 'dit is een democratische controle', nemen ze onze laatste affiches af. De tappers weten de fascistien naar buiten te werken. Reactie van hun fuhrer: 'als wij te weten komen dat hij zo'n mannen onderdak geeft, dan...'. De NSV-ers blijven aanvankelijk een half uurtje buiten wachten en verdwijnen dan. Wij

gaan in looppas richting Tiensteestraat. Ter hoogte van het 'Universum', staan een paar NSV-ers ons op te wachten. Eén van hen grijpt mijn vriend vast, maar hij weet zich los te trekken.

Deze arrogante intimidatiepoging is geen alleenstaand feit in dit tijds klimaat waar bijvoorbeeld in Duitsland ekstreemrechtens pogroms organiseren tegen migranten en andersdenkenden. Dat zo iets in Leuven kan, is beangstigend, maar dat is geen reden om in je schelp te kruipen, integendeel!! Die angst moet omgezet worden in verbetenheid om:

1. het verbod te eisen van alle fascistische organisaties en propaganda. Dus ook het verbod te eisen voor toegang van het NSV in lokalen van de universiteit en de Stad Leuven;
2. te strijden tegen racisme, samen met migranten, voor gelijke rechten;
3. zich ten volle te engageren in STeR of School Zonder Racisme en zo het gras voor de voeten van het Vlaams Blok weg te maaien.

Naam en adres bij de redaktie bekend

Het is een wedstrijd die je niet winnen kan (naar Bram Vermeulen)

(Foto Erik Van Paeppegem)

verworven. Het Rega hield niet alleen het totaal aantal rondjes bij, het introduceerde ook de naam en de tijd van de lopers in de komputering. Op de komputering van Thomas Morus kon men ook de lopende tijd en de totale looptijd volgen. Artsen Zonder Grenzen (AZG) kon via het computerscherm bijhouden hoeveel geld ze dit jaar konden inzamelen. Dit bedrag bleek meer dan 300.000 frank te zijn, meteen een nieuw rekord. Als kring bracht Medika de grootste som binnen en individueel werd Peter Claeys, die 17.885 frank voor zijn rondje bij elkaar spaarde, beloofd met een entje voor twee in een gekend Leuvense natuurvoedingsrestaurantje.

Kruis noteerde enkel een aantal schafwonden van lopers, die wegens te hoge snelheid uit de bocht gelopen waren of over elkaars voeten struikelden. Eén loper kwam ook vragen om zijn bloedrukt te meten. Toen men '16 over 8' opmat, is hij er maar wieslijk mee gestopt. Iets erger was het gesteld met een loper die bij een nachtelijke tuimelperte een scherpe kei in de hand kreeg. Hij werd met de ziekenwagen naar Gasthuisberg gevoerd, waar de wonde genaaid moest worden. Bij de 'gewonden' waren geen toeschouwers, nochtans massaal aanwezig op het Sportkot. De veiligheid werd gewaarborgd door talrijke dranghekken en door vrijwilligers van elke deelnemende ploeg.

De organisatie van de 24-urenloop vergt immers maandenlange voorbereiding en enorm veel man- en vrouwkracht de dagen van de wedstrijd zelf. Bernard Mathot, hoofdkoordinator van deze 24-uren, kon daarbij rekenen op de onverdroten steun van een team van een dertigtal leden. Zij stonden in voor de techniek, de veiligheid, het verwerken van de uitslag, het buitenkegelen van de politie, en ga zo maar door. Zij maakten het, samen met de deelnemende kringen, mogelijk dat ook dit jaar de 24-uren vlekkeloos verliepen en dat de jaarlijkse aflossingsmaraton de grootste manifestatie van Leuven en omstreken blijft.

Toch veroorzaakte die culinaire pret niet al te veel indigesties. Het Vlaamse

Patrick Staudt
Annia Deseuire

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 18
nr. 5
28 oktober 1991

Ver. uitg. Pieter De Gryse,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredaktie: Dirk Boeckx
Redaktiesekretaris: Pieter De Gryse
Redaktie:

Hielke Grootendorst, Walter Pauli,
Ria Vandermassen, Stef Wauters
Doka-Christine Capeau, Karel De
Weerd, Wim Clorieux, Hielke
Grootendorst, Rob Stevens, Eric
Van Paeppegem
Tekeningen: Arnulph en Nix
Layout-out en vormgeving:
Dirk Boeckx, Els Cornelis, Pieter
De Gryse, Aleidis Deville, Pieter
Ghijssels, Ann Heyrbaut, Walter
Pauli, Patrick Staudt, Ilse Steen,
Jan Van der Linden, Ria
Vandermassen, Greet Van Loor,
Maud Vermeire
Medewerkers:
Filip De Keukeleere, Annia
Deseure, Karine Geukens, Ann
Heyrbaut, Véronique Rubens,
Patrick Staudt, Ilse Steen,
Pieter Vandekerckhove, An
Vandermassen
Eindredaktie:
Pieter De Gryse en Walter Pauli

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotatyp Brussel
Opplage 9000 eksemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250 fr.
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

NIUW!

Leer typen in een week

U leest het juist: op 15 uur, gespreid over één week leert U perfect blind typen (26 letters + hoofdletters + leestekens)

- met leerdoelgarantie
- 3 gratis proeflessen

Doe vandaag nog Uw gratis proefles en morgen typt U zelf brieven en papers.

Uitgebreid demonstratiepakket gratis beschikbaar (waarborg 100 fr.)

De cursus gaat door te LEUVEN - Brusselse straat 51A (016)23.05.56 (tot 21 uur)
DIEST - K. Albertstr. 33 (013)31.40.61 (tot 19 uur)

advertentie

Umberto Eco over zichzelf

“Kultuur dient slechts om de kranten vol te krijgen”

Umberto Eco, bekend van twee bestsellers en ook wel een beetje van zijn wetenschappelijk werk als semiotikus, was deze week in Leuven. Hij lokte stampvolle zalen, hordes journalisten en een resem tv-kamera's. Al die heisa rond zijn persoontje zorgde ervoor dat de man gewoon niet meer in staat bleek om zijn interessante ideeën goed op een trefelijke manier naar voor te brengen. Reden te over voor Veto om wat dieper in te gaan op de relatie tussen de akademikus en de massamedia en op de gevolgen daarvan voor het functioneren van de universiteit. Een exclusief gesprek.

Veto: De laatste dagen heeft u een paar keer geweigerd om voor de camera's een of ander wetenschappelijk begrip uit te leggen. Denkt u dat bepaalde discourses het niet toelaaten om via de audiovisuele massamedia verspreid te worden?

Umberto Eco: «Ik denk dat elk communicatiekanaal, door zijn inherente kenmerken, de transmissie van bepaalde discourses niet toelaat. Zo kan je de filosofie van Aristoteles onmogelijk op muziek zetten. Voor de audiovisuele media bijvoorbeeld zit het probleem niet in het medium zelf, maar in zijn journalistieke functie: er worden hoogstens vijf minuten aan een onderwerp gewijd, waardoor een adequate uitleg onmogelijk wordt. Bovendien heeft men de neiging om te banaliseren, te vulgariseren.»

«Ik kom dus nooit op tv om over een wetenschappelijk onderwerp te praten, tenzij ik daartoe verplicht ben. Mocht de tv mij echter twee uur per week aanbieden om over de actualiteit te spreken of tien uur om de semiotiek voor te stellen, zou ik dat zeer interessant vinden. Ik heb bijvoorbeeld samen met Tullio De Mauro een heel interessante documentaire kunnen maken over de geschiedenis van de Italiaanse taal, in vijf afleveringen van elk anderhalf uur. Uitnodigingen voor debatten en zo sla ik echter af, omdat ze volgens mij nergens toe dienen. Dat de televisie zoveel aandacht besteedt aan mijn bezoek hier, dient volgens mij absoluut tot niks, behalve misschien om enkele exemplaren van mijn boeken te verkopen. De mensen, ook ikzelf, vergeten immers onmiddellijk wat ze gezien hebben.»

«Voor de geschreven pers ligt dat anders. Ik schrijf nog altijd voor kranten en voor L'Espresso, niet meer uit verwaandheid of voor het geld, zoals toen ik jong was, maar omdat ik geloof dat het belangrijk is om een zekere ruimte te hebben om iets te kunnen benadrukken. Wanneer ik mijn weekelijkse kolom in L'Espresso schrijf, kan ik zelfs filosofische problemen behandelen, omdat ik weet dat ik zeker over anderhalve bladzijde beschik. Als het

probleem te kompleks is, breid ik het gewoon uit tot drie pagina's.»

Veto: Feit is alleszins dat u zich, meer dan de andere academici, in de media manifesteert. In hoeverre gaat het hier om een bewust gebruik-maken-van?

Eco: «Je moet een onderscheid maken tussen het gebruik dat ikzelf maak van de media en de manier waarop de media mij gebruiken. Ik maak op een bescheiden manier gebruik van de media: in Italië kom ik nooit op tv of op de radio, maar schrijf alleen voor een tijdschrift, L'Espresso. Al jaren analyseer ik daar op een journalistieke manier problemen van de massamedia. Zelfs al zijn die analyses soms een herhaling van wat ik ervoor al in een of ander essay geschreven heb, ze helpen ongetwijfeld de mensen bepaalde problemen vanuit een kritische hoek te bekijken. Ik schrijf die stukjes dus vanuit een zeker didactisch oogpunt. Ik gebruik de media als een soort luidspreker voor problemen die ik belangrijk vind, zoals de Golfoorlog. Dat alles blijft echter zeer bescheiden als je het vergelijkt met de manier waarop anderen voortdurend aan tv-uitzendingen deelnemen.»

«Anderzijds is er ook de manier waarop de media mij gebruiken, omdat sommige van mijn boeken op grote schaal verspreid zijn. Ik beschouw die aandacht als een *accident*, er zit van mijntwege geen plan achter. Bovendien is het voor mij niet interessant, als je weet dat men in elk interview dezelfde vragen stelt. Het probleem is eerder dat je je moet kunnen verdedigen om zo min mogelijk gebruikt te worden. Het gaat gelukkig niet altijd zoals hier in Leuven: eenmaal dit achter de rug is, zal ik proberen het een paar maanden rustig aan te doen.»

«Ik wens over die media-aandacht niet te moraliseren: het feit dat die plaatsgrijpt, betekent dat er een publiek voor bestaat. De aandacht voor mijn lezingen hier is een *side-effect* van het feit dat er veel mensen in de zaal zitten. En het feit dat er veel gekomen zijn, is niet te wijten aan de media-aandacht,

maar aan het feit dat mijn boeken circuleren en nieuwsgierigheid opwekken bij de media. Die nieuwsgierigheid kan overigens zeer gevaarlijk zijn: ze was bijvoorbeeld schadelijk voor de verschijning van 'De pendel van Foucault' in Italië, omdat ze veel te intens was.»

«Het is dus niet zeker of de media een auteur helpen. Voor een auteur die 5000 exemplaren wil verkopen, kunnen de media veel bijdragen. Maar eenmaal hij een zekere bekendheid geniet, wordt het een soort gevecht waarbij je als auteur bepaalde truukjes leert om je te verdedigen en om situaties te vermijden die fataal zouden zijn. Op dat moment kan je je niet meer aan die aandacht onttrekken. Men kwam bijvoorbeeld op een helling op vijf kilometer van mijn huis op de buiten staan om met een telelens mijn vrouw en mijn dochter te fotograferen die aan het zonnebaden waren.»

MEN BEMERKE TROUWENS DE BETEKENISVOLLE RELATIE TUSSEN DE PUBLIKATIE VAN UW DOMME VRAGEN EN MIJN GESTAAG ANZWELLENDE BANKREKENING. HOE LAAT KOMT DIE T.V.-FLOEB OOK ALWEER?

Veto: Beschouwt u uw gebruikmaken van de media als een poging om de sociale functie van de akademikus te herdefiniëren? Vroeger sloot die zich misschien teveel op in de universiteit en deed hij niet mee aan mediadebatten.

Eco: «In Italië bestaat een lange traditie van publicisten die eigenlijk geen professionele journalisten zijn. Sinds het begin van de eeuw is er de zogenaamde 'derde bladzijde' van een krant, deels geschreven door schrijvers of geleerden. In Frankrijk had je de filosoof Alain, die in Le Figaro publiceerde, en Sartre, Foucault, Glucksmann... Het fenomeen zelf is dus niet nieuw, wel de intensiteit ervan. Dat heeft misschien te maken met het feit dat een dagblad uit de jaren '50 acht bladzijden telde, een weekblad 24. Nu telt een dagblad 80 bladzijden, een weekblad 240. En die ruimte moet gevuld worden, om genoeg reclame binnen te halen. Wat er dus veranderd is, is de intensiteit waarmee men over cultuur handelt. Mode, seks en misdaad zijn niet meer voldoende: om de krant vol te krijgen, heeft men cultuur nodig, die dan op dezelfde wijze wordt behandeld. *On vend de la tête comme on vend le cul.*»

Veto: Heeft u, door de manier waarop u met de media omgaat, ook een herstructurering van het academisch discours voor ogen? De overgang van het ene medium naar een ander veroorzaakt immers altijd een interne verandering van de boodschap.

Eco: «Voor mij gaat het om een dubbele activiteit. Langs de ene kant ben ik de generieke missionaris die aan het publiek dingen vertelt die hij al in een wetenschappelijk tijdschrift geschreven heeft, maar nu probeert om ze concreet te maken. Ik probeer bijvoorbeeld te tonen hoe semiotiek niet iets abstracts, theoretisch is, maar kan helpen bij het begrijpen van de woorden van een politikus. Anderzijds is er een meer egoïstische motivatie: terwijl ik artikels schrijf voor de krant, krijg ik soms ideeën die ik later voor mijn wetenschappelijk werk kan gebruiken. Ik

(Foto Rob Stevens)

Umberto Eco vertaalt dus niet gewoon wat ik al wist.»

Veto: Loopt u daarbij als intellektueel niet het gevaar om aan legitimiteit te verliezen bij collega's, aangezien de intellektueel zich traditioneel gezien niet hoeft te verantwoorden voor het grote publiek?

Eco: «In Italië en in Frankrijk in elk geval niet meer. Tot in de jaren zestig waren er wel bepaalde collega's academici die schamper opmerkten: "Och, hij schrijft ook voor de krant." Vandaag de dag doet bijna iedereen het en kan je meemaken hoe filosofen elkaar schamteloos aflachten in een talk-show. Wie nu voor de krant schrijft, is nog een gentleman. De weerstand tegen de media is ook weggevallen omdat de debatten in de pers nu vaak op een respectabel niveau staan. Onlangs bijvoorbeeld kreeg ik een leestoeel aangeboden en in de motivatie van de jury stond expliciet vermeld dat mijn journalistiek werk cultureel zeer belangrijk werd geacht. Met haar keuze wou de jury precies die verandering in het statuut van de intellektueel onderstrepen en aanmoedigen. Die evolutie is echter niet overal een feit: in de Verenigde Staten bijvoorbeeld kan je als akademikus wel voor de krant schrijven, maar niet voor om het even welke krant.»

Veto: Kan het gebruik van de massamedia publicisten tot het doorbreken van het universitaire monopolie op de legitieme kennis en, zo ja, kan die kennis wel op grote schaal gekonsumeerd worden?

Eco: «De aandacht van de media voor cultuur heeft twee belangrijke gevolgen: enerzijds verandert hij het culturele debat - filosofische discussies worden schandalen. Anderzijds brengt hij het culturele debat bij een groot publiek. Denk bijvoorbeeld aan de hetze rond Heidegger, die enige tijd geleden in Italië ontlofte. Wat me daarbij opviel was dat ik in 1963 al een recensie geschreven heb voor L'Espresso van een Amerikaans werk over Heidegger, waarin alles waarover nu zo'n polemiek werd gevoerd, al vermeld stond. Het verschil is echter dat de media nu veel meer aandacht hebben voor culturele problemen. Overigens was die media-diskussie vrij hoogstaand: er namen filosofen aan deel, er verschenen degelijke artikels... Op zo'n moment doet de media echt een werk van *mediation*.»

Veto: Op het gebied van onderzoek wordt de kloof tussen universiteit en media inderdaad steeds kleiner sinds de universiteit zich ook op de studie van het hedendaagse toelegt.

Eco: «De universiteit doet inderdaad op het eerste zicht hetzelfde werk als de media. Maar als men aan de universiteit - zelfs de slechtste - een hedendaags auteur behandelt, dan wordt daarover gediscussieerd gedurende enkele dagen of zelfs weken. De media hebben niet die 'kapaciteit om een nieuw idee op te leggen. Het is bijvoorbeeld slechts zeer onlangs dat men in de pers heeft ontdekt wat die arme MacLuhán dertig jaar geleden al schreef: dat de maatschappij van het schrift heeft afgedaan en dat we in een beeldcultuur leven.»

«Bovendien doet ze die ontdekking net op het moment dat de zaken in feite opnieuw veranderd zijn en de maatschappij door het gebruik van de computer opnieuw alfabetisch is geworden. De media kunnen immers maar een verandering opmerken op het moment dat de laatste van hun ontvangers gemerkt heeft dat ze plaatsgegrepen heeft. Er zal dus altijd een fundamentele afstand zijn tussen het beste medium en de slechtste universiteit: aan een universiteit praat men over wat er aan het gebeuren is, in de media over wat gisteren gebeurd is.»

Veto: De media kunnen echter van hun kant zorgen voor een ruime verspreiding van de kennis die de universiteit produceert. Gaat het hier om een demokratiserende functie?

Eco: «Ongetwijfeld. Hoe kan je anders uitleggen dat je een boekhandel kan binnenstappen en jongeren van achttien een werk van Proust of Kafka zien kopen? Ik denk dat ik in mijn generatie bij de twee à drie studenten hoorde die die dingen koekten. Het aantal drukken van meesterwerken is honderdmaal hoger dan in de jaren '50. Er zijn zeker en vast mensen die dergelijke werken niet enkel kopen, maar ook effectief lezen. Dat is te danken aan het werk van de media. Je kan natuurlijk zeggen: het gaat om een oppervlakkige verspreiding, die jongeren kunnen Kafka enkel uit nieuwsgierigheid. Een stomme opmerking, want toen ik voor het eerst Kafka kocht, was het waarschijnlijk ook gewoon uit nieuwsgierigheid, of misschien uit snobisme.»

Veto: Toch is er eerder sprake van een verschuiving van het kennismonopolie van de universiteit naar de tv-stations en de uitgeverij - dan van een doorbreken ervan. Bovendien wordt het unidirektionele communicatiemodel, van boven naar beneden, niet doorbroken.

Eco: «Ik begrijp niet goed waarom u nog de term 'monopolie' gebruikt. Wie vijftig jaar geleden geen vader had die directeur of aristokraat was, moest inderdaad bijna automatisch op het veld gaan werken. Nu is er niks dat hem nog verhindert om binnen de vijf jaar producent van een culturele tv-uitzending te worden. Er is tegenwoordig een veel bredere basis van mensen die toegang hebben tot de kennis.»

«Het kommunisme was een diktatuur, maar elke boer kon diktator worden. Kroesjtsoj was een landbouwer: dat was mogelijk in de kommunistische machtsstructuur. In de VS daarentegen heb je hopen geld nodig om een presidentskampagne te kunnen voeren. Er is dus een proliferatie van de machtscentra. Het verschil is hetzelfde als dat tussen een bedrijf met een directeur en een bedrijf met aandeelhouders: er is nog altijd een machtscentrum, maar er is meer. Het kapitalistische bedrijf met aandeelhouders is dus demokratischer dan een Engels bedrijf uit de negentiende eeuw, met aan het hoofd een *landlord* die daar door erfelijke banden terechtgekomen is.»

Pieter De Gryse
Stef Wauters

theater in Leuven

6/11 20.00 u **DE TIJD**

Tyrannie der hulpverlening Stadsschouwburg

12 en 13/11 20.30 u **DIRK VAN DYCK**

De mensenslinger Soetezaal, Naamsestr. 96 (org. Stuc)

14, 15, 16/11 20.30 u

VAN DYCK, TURBIASZ & DEHOLLANDER

We liegen Vlamingenstraat 83 (org. Stuc)

19t/m 23/11 20.00 u **BLAUWE MAANDAG CIE**

Wilde Lea Stadsschouwburg

3t/m 7/12 20.30 u **JULIEN SCHOENAERTS**

Krapp's laatste band Stuc

4/12 20.00 u **THEATER HERMAN VERBEECK**

Banaan Stadsschouwburg

11/12 20.00 u **BLAUWE MAANDAG CIE**

Wilde Lea Stadsschouwburg

reservaties: Stadsschouwburg (016/22.21.13) / Stuc (016/23.67.73)

informatie en boekingen: **THASSOS vzw**

E. Banningstr. 17, 2000 Antwerpen, tel. 03/237.64.79

advertentie

Gil Mendo op de praatstoel

Werk aan de winkel

In het kader van Europalia vond programmator Bruno Verbergt het gepast om hedendaagse Portugese dans in zijn Klapstuk 91 programma op te nemen. Een zekere *Gil Mendo* heeft hem deze gedachte ingefluisterd. Als dansadviseur voor de Portugese Europalia-Kommissie greep hij de kans gretig aan om ook nieuwer werk te tonen. Deze week is er nog gelegenheid om vier van de zeven geprogrammeerde jonge choreografen te bekijken.

Gil Mendo begon zijn carrière als danser aan het Opera House in Lissabon. Na zijn eerder lange legerdienst – de koloniale oorlog woedde nog in alle hevigheid – was hij niet alleen danser, maar ook een onverwacht succesrijke computerprogrammeur. Gefascineerd door logika besloot hij zijn dubbelleven op te zeggen en in Engeland de artistieke bewegingstaal te bestuderen. Hij volgde bewegingsanalyse aan het Institute for Choreology en volgde les aan de London Contemporary Danceschool. Na de omverwerping van de diktatuur in Portugal, werd dit land voor hem 'the place to be'. Hij bleef nog een jaar in Engeland om de cursus af te werken, en keerde daarna op uitnodiging van het Konservatorium in Lissabon terug om les te geven.

Veto: *Lesgeven is de laatste jaren uw voornaamste bezigheid geweest. Is uw danscarrière dan definitief geëindigd?*

Mendo: «Twee jaar geleden kreeg ik nog eens de kans om te dansen met enkele leerlingen. Vroeger in het Opera House hield ik heel erg van de sfeer, maar ik trad niet graag op voor publiek. Ik had toen geen hoofdrollen, dus was dat niet zo moeilijk. Toen ik opnieuw mocht dansen met mensen die twintig jaar jonger zijn en we de gelegenheid kregen om op te treden, was dit een heel leerrijke ervaring. Ik was al erg geïnteresseerd in New Dance en nu kun ik er zelf mee werken. Verder heb ik de afgelopen twee jaren ook gedanst in twee werken van Madalena Victorino, mijn favoriete Portugese choreografe. Zij heeft een permanente workshop met niet-professionelen: studenten, dokters, ingenieurs... De werken zijn altijd heel artistiek. Er wordt niet alleen gedanst voor het woord. Per jaar is er een project en het vindt steeds plaats in een speciale ruimte, geen theater. Er wordt een confrontatie aangegaan tussen de geschiedenis van de ruimte en de persoonlijke geschiedenis. Zo hebben we eens een project gehad in een koffie-branderij. Toen wilde ik echt dat mensen me zagen. In de grote tussenperiode heb ik alleen maar les gegeven.»

Veto: *Acarte was ongetwijfeld belangrijk voor de ontwikkeling van de New Dance in Portugal. Hoe groot was de impact?*

Mendo: «In feite kwamen er enkele gebeurtenissen samen die een sterke invloed zouden uitoefenen. De opening van Acarte, of veeleer de introductie van dans binnen Acarte, was essentieel voor de jonge dansstudenten en Portugese dansers. Ze kregen de kans om te zien wat de Amerikaanse postmoderne dans en de Nieuwe Europese dans betekende. Ze mochten participeren in workshops, zagen Rosas... Voor hen was dit een opening naar de wereld. Er werd niet langer moderne dans getoond, maar een reeks van hedendaagse dansers en choreografen. Door dit te zien kregen de Portugezen een idee hoe je groot plezier kunt halen uit dans en merken ze behalve de technische kant ook het artistieke aan dans. In Portugal had men geen gevestigde orde van avant-garde artiesten. Dit festival nam echter alle restricties weg. Daarnaast was er de start van de lessen aan de Superior Dance School in Lissabon, de dansschool van het Nationaal Konservatorium. In de

eerste jaren ('86-'87) had deze veel invloed. Madalena Victorino en António Pinto Ribeiro, hier aanwezig in het kader van het seminarie van danskritiek, geven er ook les.»

Veto: *Twee jaar geleden stierf Madalena Azeredo Perdigao, de vrouw die Acarte oprichtte. Heeft haar dood de rol van Acarte veranderd?*

Mendo: «De nieuwe directeur van Acarte, José Sasportes, is een danskritikus die verschillende jaren buiten Portugal leefde. Ik ben nog altijd niet zeker van zijn programmatie, en wacht liever nog een jaar voor ik een oordeel vel. Het verontrust me wel dat George Brugmans van het Utrechtse Springdance Festival verdwenen is. Perdigao had naast de jaarlijkse programmatie ook nog een jaarlijks festival 'Encontres Acarte' onder de ko-direktie van Brugmans en de Italiaanse Roberto Cimetta van het Polverigi-festival. Cimetta stierf twee jaar vóór Perdigao en Brugmans vertrok vorig jaar. Deze internationale ko-direktie was essentieel om tot een coherent programma te komen. Perdigao had een goed contact met die mensen en was heel moedig in haar beleid. Zij was niet bang om fouten te maken, omdat dit de enige manier is om de juiste weg te vinden. Misschien zouden we niet zo'n grote druk op Acarte mogelijk uitoefenen, alsof dit de enige mogelijkheid zou zijn om internationale festivals te organiseren. Maar we kunnen ons niet veroorloven Acarte te verliezen.»

Veto: *De Superior Dance School zit op dit moment ook in een crisis. Kon die niet vermeden worden?*

Mendo: «De danswereld in Portugal is, hoewel een stuk groter dan twintig jaar terug, nog steeds klein. Je vindt echter nog altijd mensen die, *this is shocking to say*, anderen niet graag zien groeien, alhoewel ze lesgeven als beroep hebben. Volgens mijn definitie is dit een beroep dat je alleen mag kiezen als je mensen graag ziet evolueren, niet alleen als ze student zijn maar ook wanneer het jongere kollega's geworden zijn. Toen enkele jonge leraren zich duidelijk begonnen te manifesteren, vlogen er twee buiten. De studenten kozen hun kant, en er ontstond een hevige en nog steeds les hoevel ik met de jongere leraren sympathiseerde. Er zitten nog altijd interessante studenten, maar die ruzie doodde toch de mooie, avontuurlijke sfeer van in het begin.»

Veto: *Schiet het cultuurbeleid in het huidige Portugal dan niet in grote mate tekort?*

Mendo: «De traditie in de recente Portugese geschiedenis is er een van heel weinig steun aan cultuur. Een heel klein percentage van het budget wordt eraan besteed. Het is echter niet alleen een kwestie van wie de staatssecretaris of minister van cultuur is. Het is eerder een kwestie van het gevolgde economisch beleid, of liever, van het nu gevoerde financiële beleid. Cultuur is immers heel belangrijk voor de economie. Het gaat tevens niet alleen om de subsidies maar ook om de infrastructuur die je kan creëren. Een van de problemen voor de huidige generatie dansers of choreografen die niet met de gevestigde gezelschappen werken, is dat er geen netwerk van

Liedje – Het Stuc programmeert de komende maanden een project met als thema 'Het lied in de film, het gezongen akteren'. Het project bestaat uit drie luiken en wordt begeleid door Dirk Lauwaert en de Franse semiotici Alain Masson en Michel Sion. De prijs bedraagt 2500 fr. met Stuc-kaart. Men kan zich deze week elke dag inschrijven op het Stuc. Volgende week maandag om 19.00 u gaat de lessenreeks van Lauwaert van start, met 'Une Femme est une Femme' van J.L. Godard.

Gil Mendo: "Vroeger in het Opera House hield ik heel erg van de sfeer, maar ik trad niet graag op voor publiek. Ik had toen geen hoofdrollen, dus dat was niet zo moeilijk."

produktie- of culturele centra bestaat in Portugal. Als je toch een subsidie voor een nieuw werk krijgt, kan je het één of twee keer tonen. Er is geen plaats, geen materiaal, het is heel moeilijk voor artiesten om te toeren. Als we een aantal produktiecentra zouden hebben, over het hele land gespreid of in de belangrijkste steden, zouden we geld kunnen vastkrijgen van de staat en van privé-sponsors. Een stuk produceren vereist een zo grote financiële en geestelijke investering, dat het de kans zou moeten krijgen om te renderen. Maar daaraan moeten wij zelf iets proberen te doen, eerder dan te klagen over de staatssteun die we wel of niet krijgen.»

«Onlangs werd in samenwerking met Bruno Verbergt en Caroline Derycke van het Vlaams Teaterinstituut een stage georganiseerd voor jonge Portugese producers en podiumtechniekers. Een meisje doet een stage bij Oud Huis Stokelbees te Gent. Na Klapstuk zullen nog zes mensen werken met de Vooruit, Monty, Nieuwpoorttheater, Stuc, De Singel, Beursschouwburg. Dit geeft de jongeren die zich interesseren voor de organisatorische of technische aspecten, de kans om iets te leren van de actieve en professionele Vlaamse infrastructuur die ik erg bewonder. En het biedt ook een

kans om een blijvende relatie te scheppen. Hun activiteiten zullen essentieel zijn om de activiteiten van de choreografen van dezelfde generatie te steunen.»

Veto: *U bent tourmanager van 'de Portugezen' op Klapstuk. Het is de eerste maal dat de dans van een specifiek land nadrukkelijk in de programmatie werd opgenomen. Is de moderne Portugese dans dan zo toonaangevend?*

Mendo: «De klemtouwen in de dans-programmatie van Europalia werd in het begin gelegd op de gevestigde Portugese dans, zoals het meer formele maar professioneel heel goede Gulbenkian Ballet. Ik probeerde het Nationaal Ballet ook hierheen te brengen, maar de Belgische organisaties waren niet geïnteresseerd. Daarna wilde ik werk van deze generatie tonen. Niet alleen omdat het heel getalenteerde mensen zijn, maar ook omdat deze generatie voornamelijk in een democratische staat opgroeiende. Zij zijn het Portugal van de 'nineties', zij bieden een kans om eindelijk de geesten van vijftig jaar diktatuur van ons af te zetten. Het artistiek resultaat van hun vrijheidservaring, van het contact met internationale artiesten is heel duidelijk.»

«Het was al beslist na de eerste keer

dat ik naar België kwam dat ik nauw zou samenwerken met Klapstuk en Bruno Verbergt. Bruno kwam in november 1990 voor een langere periode naar Portugal, toen het twejaarlijkse dansfestival in de universiteitsstad Coimbra plaatsvond. Voor de editie '90 wilden ze een breder dansprogramma. De Portugese Europalia Kommissie sloot een overeenkomst met hen, waarbij ze het festival voor een groot deel sponsoren en enkele projecten financieren. Tegelijk organiseerden we een wedstrijd voor nog jongere choreografen in Lissabon, waarvan sommigen na hun show naar Coimbra zouden komen. Bruno kwam over de periode van een jaar verschillende keren naar Portugal en uit de hele massa kwamen we uiteindelijk tot een selectie van zeven mensen. Ik kan het oordeel van het publiek niet voorspellen, maar ik heb veel vertrouwen. Ik denk dat naar Klapstuk komen en in de 19:15 reeks zitten een risico is – Klapstuk is een heel belangrijk internationaal festival – maar het is een berekend risico. De dansers worden niet zomaar in 'het belangrijkste deel van het programma' geworpen.»

Ilse Steen

JAN FABRE: EEN WANSMAKELIJKE JANBOEL

HET FEEST VAN DE ABSOLUTE WAANZIN

Gebrabbel – Maandagavond konden we in de Stadsschouwburg 'genieten' van het fenomeen Jan Fabre. Hij bracht zijn nieuwste, *ijzig diepe* stuk 'Sweet Temptations'. Fabre is sinds 1983 gast aan huis bij het Klapstuk. Zijn voorstellingen wekken altijd veel emoties en controversiële reacties los, en dat is natuurlijk ook Fabres bedoeling. Fabre mag dan talent hebben, maar 'Sweet Temptations' is ongetwijfeld één van de slechtste en vulgairste stukken die hij ooit heeft bedacht.

Het dekor wordt gevormd door dikke rechtopstaande balken aan de zijkanten en de achterzijde van het podium. Achteraan in het midden worden ze onderbroken voor een drumstel, iets hoger dan de rest van de vloer. De drummer blijft het grootste deel van de tijd stil zitten in het donker, op zijn hoofd na dat verborgen is achter een uilemansker; fel geel belicht licht het een standbeeld. De acteurs brengen de muziek, 'Lust for life' van Iggy Pop, met gaande-veer meer muziekinstrumenten: het *a capella* wordt aangevuld met drums, bas, mondharmonika en zang.

Aan het begin van de voorstelling hoort men van in de koelissen allerlei geroep en populaire liedjes alsof er een gat was vulgair *ambiance*-feestje aan de gang is. Midden op het podium zit een man gebogen, de benen ingetrokken.

Wanneer het geroep verstomt, begint hij zacht het liedje te zingen. Een vrouw komt op, truttig, preuts, en strijkt hem zachtjes maar houteren over het hoofd. Dan kleedt ze zich tot op haar ondergoed uit en laat haar kleren in de schoot van de man vallen. Ze doet haar handschoenen aan haar voeten, steekt een paar sjaals vanachter in haar broekje, zet wat flikkerende plasticen voelspriet op haar kop en zwikt terug naar af, kakekeld als een kip zonder kop. Tijdens het hele stuk wordt er vreselijk veel ontleend en weer aangekleed. Men roept en brabbelt. Het feest gaat verder, maar steeds wilder en dekadenter. Tussendoor komen twee gehandikapten op in rolstoelen. Tot vervelens toe steken ze lange Duitse dialogen af, die de innerlijke gesprekken van de gehandicapte astrofysicus Stephen Hawking moeten voorstellen.

Nu en dan komen verpleegsters hen verzorgen, of liever: de gek met hen houden. In een grote ziekenhuiscène (of is het -feest?) worden ze helemaal gestript. Enkel hun rosse baard houden ze over. Als dode, magere Jezusfiguren blijven ze achter op de grond. Wanneer de roes van het gezelschap bekoelt, worden ze uiteindelijk toch weer in hun rolstoel gemanoeuvred. Plots beginnen ze, naakt, een onbeschrijflijk belachelijk dansje te doen. Dat zullen ze nog een

paar keren herhalen in de grote gok-scène, telkens als er iemand een *jackpot* heeft binnengehaald, en de anderen in kwijlende bewondering op de grond zinken.

Het mooiste van de vertoning zijn de danspansjes van de vier dansers binnen rechthoekige lichtblokken in de hoeken van het podium. Ze dragen strakke zwarte kleedjes met rood of oranje. Hun brede armpanswaaieren lijken radjes in het licht. Op het laatste passeren alle personages nog eens de revue. De manden met kleren zijn op het podium goegoid. Eenmaal de gepaste kleren aan, rennen de personages naar voren, schreeuwen een stuk tekst in de mikro en lopen dan weer terug om aan de volgende rappe verkleedpartij te beginnen.

Uit de hele voorstelling spreekt zinloosheid. De toeschouwers bekroep het gevoel zich van het balkon te gooien. Als het in Fabres bedoeling lag dit gevoel op te roepen, dan is hij schitterend geslaagd in zijn opzet. Niet weinig toeschouwers verlieten overigens voortijdig de zaal. Voor de rest is het stuk belachelijk en vulgair, en wordt er overdreven gespot met vanalles en nog wat. Dit is geen dans, maar spektakel van het mindere soort. Je kan het natuurlijk moeier uitdrukken. Lees er de Klapstukbrochure maar op na. (IS)

GROEP T INGENIEURS MET VISIE
INDUSTRIËLE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Blauwput • Vuurkruisenlaan 4 • 3000 Leuven • Telefoon 016 230850 • Telefax 016 228343

Kompagnie Mudances op Klapstuk 91

Poëtische kaktussen

Mudances – dat voor 'verhuizingen – staat, is de naam van het gezelschap van de Katalaanse Angels Margarit. Samen met nog twee dansers en drie dansers bracht ze vorige week haar recentste werk 'Atzavara'. Het eigen karakter dat ze in de loop van tien jaar tijd ontwikkeld heeft, is nu omgeven door een toegankelijke dansstijl.

In '88 creëerde Angels Margarit 'Kolbebasar', een heel gestructureerd, experimenteel werk met een dansstijl zo scherp als een mes'. Via de eerder dramatische en realistische reeks 'Solo's in een hotelkamer' heeft ze de stap willen zetten naar het meer poëtische. Het onderbreken van groepschoreografieën met werken voor zichzelf alleen is een poging om de emotionele dansers en de structurende choreografie in haar te verzoeken.

Voor de laatste groepsproductie 'Atzavara' werkte ze voor het eerst met moeilijk te vinden mannelijke dansers. De sfeer veranderingen die hiervan een gevolg zijn, kaderen perfect in haar transformatieproces. De mannen brachten een soort energie mee die met vrouwen alleen niet te bereiken is. Tegelijk echter wordt de gevoeligheid en tederheid beperkt. In de poging deze mentaliteitsverschillen met elkaar te compenseren is Angels Margarit niet zover gegaan als ze gewild had. Het blijft een zoeken naar evenwicht dat ze de volgende jaren wil verderzetten. Deze eerste samenwerking resulteerde alvast in een esthetisch heel mooie opvoering.

Bloei

De eerste aanblik van het decor roept zuivere sferen op. Drie Atzavara's staan als in een oase rond een onafgewerkte artificieel bron van bloemblaadjes. Rond deze drie agave-kaktussen en hun tragische levensloop is de hele voorstelling opgebouwd. Het hele leven van de kaktussen bestaat uit het groeien naar de eenmalige bloei om kort daarna te sterven. Soms doen ze er tien jaar over. Tijdens die periode lijken ze eerder op de bovenste helft van doormiddelen gesneden ananassen met agressieve en verwondende kaktusbladeren. In die vorm vinden wij de reuzegrote planten ook terug op het podium.

In het openingstaferel van de voorstelling wordt het rechthoekige bloemblaadstapje verder afgewerkt. Een voor een komen de zes dansers op om elk hun deel blaadjes uit de mand te halen en rond te strooien. Als dit klusje geklaard is, wandelen ze ieder op zijn beurt terug weg van het podium. Na dit begin verwacht men nauwelijks het

zuivere dansspektakel dat zal volgen. De pasjes van de opnieuw als eerste opgekomen dansers lichten de sluis op. In een stijl die soms doet denken aan De Keersmaeker tekent ze met haar voeten zware krullen doorheen het opwarrelende tapijt. Door de aanstekelijke werking van dit taferel op de rest van de groep, blijft een wanordelijk bezaaide vloer achter.

Het stuk erna toont op treffende wijze de eenzaamheid van een mens ondanks de soms fysieke aanwezigheid van een ander. In de intimiteit van een imaginair bed zoekt een danser rust en steun bij een ander. Zodra die echter zijn aanwezigheid opmerkt, verlaat hij hem en gaat elders liggen, ofwel alleen ofwel op zijn beurt in de geborgenheid van een andere 'slaapkamer'. Een tweede deeltje maakt dit nog duidelijker: iedereen doet binnen een bepaalde tijdspanne dezelfde bewegingen, die echter nooit gelijktijdig met wat de anderen doen.

KLAPSTUK

Wat volgt is een regelrechte tegenstelling: de eenzaamheid is verbroken, de artiesten komen zowel psychisch als fysiek met elkaar in contact. Er wordt in koppels en op allerlei manieren over elkaar gerold. Bijna geen enkel ogenblik zijn de dansers los van hun partner, behalve de weinige momenten dat er iemand te ver rolt en hij nog net op tijd door de ander kan vastgegrepen worden.

Fantasie

Dat dergelijk contact en samenwerking ook letterlijk vruchten kan opbrengen, wordt duidelijk gemaakt in het eindtaferel. Elke danser improviseerde bij een bepaald soort fruit een eigen dansstukje, net zoals trouwens de kandidaten op de auditie het de volgende dag mochten doen. Voor Angels Margarit zijn vruchten het symbool bij uitstek van het leven. De bloei van de Atzavara's werd aan de fantasie van de toeschouwer overgelaten.

Ook de dood van de plant krijgen we

niet te zien. De sfeer van kinderlijke speelsheid die er tijdens de repetities heerste, maakte het onmogelijk een tragisch slot te creëren. Het gesymboliseerde nieuwe leven refereert nu ook naar de dood van het oude. De mogelijkheid om de betekenis in te passen als het stuk er al staat, is typisch voor de werkwijze van Margarit. Bewegingen ontstaan intuïtief, maar kunnen meestal een niet bij de haren gegrepen verklaring krijgen vanuit het thema van de voorstelling zelf.

Een enkel stukje steekt echter uit boven de rest van 'Atzavara'. Middenin de voorstelling danst Angels Margarit zelf een fascinerend stukje half flamenco, half buikdansen op Balkan-muziek van Conrado T. Costa. In een heel lichtschijnseel op het voor de rest verduisterde podium lijkt ze op een filmdiva uit de jaren vijftig. Het intens passionele en poëtische van de vertoning is alleen maar een uitvergrotting van de overheersende emoties doorheen de hele productie. Binnen het Klapstukfestival met zijn jonge en gewinnende reisende voorstellingen kwam deze romantische en ongecompliceerde danskoreografie net op tijd.

Ilse Steen

Het was lang geleden, maar eindelijk was er échte dans op het Klapstuk met het Katalaanse Mudances. Hopelijk zat Jan Fabre in de zaal, kwestie van wat goede smaak mee te pikken.

Intimiteit met Rosette de Herdt

Ik dans wel met mezelf!

Een sobere, bijna lege ruimte, een overvloed aan stilte en één introverte danseres, dat zijn zo ongeveer de ingrediënten waarmee de toeschouwer het moet stellen in Rosette De Herdts nieuwste creatie 'Kamer op het meer over karmijnrood in poeders van goud'. De voorstelling mag dan wel getuigen van een weinig gezien eenvoud en een gedurfde soberheid, ze mist de poëtische kracht die de titel suggereerde.

Rosette De Herdt is zeker geen onbekende in Leuven. Na haar in de smaak gevallen debuut 'Loco Mosie', krijgt deze Belgische danseres-koreografe de kans om in het kader van Klapstuk Alchemie-project in 1987 een eigen solo te creëren. In de goedgekozen lokatie van een verlaten scheikundelaboratorium brengt ze een van alle dramatiek, spektakel en uitsluitend ontane voorstelling. De ton van haar verdere werk is daarmee meteen gezet, want ook in haar volgende, in 1989 door het Stuc uitgebrachte, dansstuk 'Zwart marmer', herkennen we De Herdts stempel van eenvoud en introversie. In 'Kamer op het

meer', de productie die Rosette voor Klapstuk 91 creëerde, zet ze deze lijn dapper verder.

Présence

"Met een minimum aan muzikale middelen wordt de ruimte van beeldend kunstenaar Wim Vanderplaetsen ingevuld door een solo-koreografie van en door Rosette De Herdt. De spanning ligt niet in goede vondsten of dramaturgische boodschappen, wel in de volgehouden présence van de danseres", zo kondigde Klapstukprogrammatrice Bruno Verbergt de nieuwste creatie in de festivalbrochure aan. Toch is het net die uitstraling en présence die ontbreken in 'Kamer op het meer'.

Een dansstuk brengen op niets dan stilte is sowieso al een gewaagde onderneming. Wanneer de bewegingen dan nog minimaal gehouden worden en op een Oosters aandoend, traag ritme verlopen, moet je als artiest al een enorme persoonlijkheid bezitten om dit tot een goed einde te brengen. De aantrekkingskracht die van een karakterrijk persoon uitgaat en onontbeerlijk is om een intieme voorstelling als 'Kamer op het meer' tot een parel om te vormen, ontbreekt echter bij Rosette De Herdt.

Energie

Deze danseres geeft zichzelf nochtans totaal op de scène. Op een mysterieuze manier kronkelt ze met armen en benen door de lucht, met haar blik op oneindig betast ze zachtjes een onzichtbaar voorwerp, omzichtig en met trillende bewegingen klopt ze op de grond. De Herdt is in haar dans ongetwijfeld op een heel eerlijke en intense manier bezig het diepste in zichzelf aan een grondig onderzoek te onderwerpen. Als toeschouwer slaag je er echter nauwelijks in gebode te blijven toekijken. Dit is gedeeltelijk te verklaren door het feit dat De Herdts bewegingen leesbaar blijven voor de kijker. Het hele dansstuk speelt zich als het ware af binnen de danseres. Nooit gaat De Herdt in 'Kamer op het meer' een dialoog aan met het publiek en reikt ze elementen aan waarmee de kijker de aangeboden tekens kan interpreteren.

Het aanvankelijke respect dat je als toeschouwer opbrengt voor de intensiteit en eerlijkheid in De Herdts bewegingen en gelaatsuitdrukking, maakt dan ook stilteplaatsen plaats voor een onbehaaglijk gevoel van wrevelf, verveling en ergernis. De kosmische bewegingen, de keer op keer herhaalde getormenteerde blik en het regelmatig traag weghalen

van enkele slierten haar uit haar gezicht werken na een tijdje rondout op de zenuwen.

De enige momenten waarop Rosette de aandacht van het publiek weer weet te vatten, is wanneer andere scenografische elementen haar bewegingen kracht bijzetten. Zo verlenen decor en uitgekende belichting (beide van de hand van Wim Vanderplaetsen) een uitzonderlijke poëtische kracht aan het slotbeeld van 'Kamer op het meer'. Gehuld in een karmijnrode jas legt Rosette De Herdt het prachtige, witte, schelpachtige voorwerp, waarmee ze juist enkele strakke bewegingen heeft uitgevoerd, weer op de grond. Zachtjes begeeft ze zich naar het achterste deel van de scène en blijft er roerloos stil staan. Alles ademt stilte en rust uit.

Zand

Dan wordt geleidelijk aan het licht gedooft: eerst gaat het helle witte licht, gericht op het vooraan liggende schelpachtig voorwerp, uit. Vervolgens verdwijnt het roodachtige schijnsel dat Rosette's schaduw omhult. Uiteindelijk worden ook de spots die achter de scène opgesteld staan gedooft, waardoor tot slot de poëtische en voor vele interpretaties vatbare achterwandschildering van Vanderplaetsen in duisternis opgaat. Een adembenemend mooi spel met licht dat de toeschouwer perplex en in stilte achterlaat.

Een meer intense samenwerking met andere artiesten is voor De Herdt misschien een manier om het centonige en introverte van haar voorstellingen wat te doorbreken. Al is de koöperatie met muzikante Lieve Engelen, naar haar eigen zeggen, uitgelopen op een fles, wat Wim Vanderplaetsen zijn beeldende kunst en doordachte belichting toevoegde aan 'Kamer op het meer' was rondout onmisbaar.

Ann Heyrbaut

VEELZIJDIG KUL-T-UUR

HET BOTERHAMBELEG VAN VIDEAST WALTER VERDIN

Kul-t-uur – Als je 'Een uur Kul-t-uur' spelt, mag je zeker de streepjes rond de 't' niet vergeten. Het initiatief wordt immers volledig georganiseerd door de Kultuurcommissie van de KU Leuven en meer bepaald door haar cultuurcoördinator Klaartje Prossmans (Oude Markt 13, Dienst Info en Onthaal). Het opzet van 'Kul-t-uur' is veelzijdig. De programmatie is erg toegankelijk en biedt een bonte afwisseling aan cultuurgeneres: muziek (niet alleen klassiek), moderne dans, film, kabaret en poëzie. De organisatoren kiezen bovendien voor een vast uur in de week, woensdag tussen 13.00 en 14.00 uur, wat de toegankelijkheid zeker ten goede komt.

Soms is het wel hollen om van het auditorium of de Alma op tijd in het Kul-t-uur te raken, maar vaak zorgt het initiatief voor een aantrekkelijke opvolging van een dood uur. Dat je hiervoor altijd in andere, vreemde zaaltjes terecht komt, lijkt op het eerste zicht verwarrend. De bedoeling hiervan is elke student een paar verborgen pareltjes van de Leuvense architectuur te laten ontdekken, zoals bijvoorbeeld de Gotische

Zaal van het stadhuis of de kapel van het Iers Kollege. Bovendien zijn de Kul-t-urrijes volkomen gratis. Dat cultuur geld en tijd zou kosten gaat op woensdagmiddag niet meer op.

Op woensdag 30 oktober kan je op de derde verdieping van het Sencie-instituut (Ravenstraat) werk van Walter Verdin gaan bekijken. Videast Verdin maakte een videoversie van de koreografie 'Ottone, Ottone' van Anne Teresa De Keersmaeker. Dit stuk werd in 1989 opgevoerd door de dansgroep Rosas en wordt nu via het videogene in een ander daglicht gesteld. Deze voorstelling is bovendien een prelude op het nieuwste stuk van de Keersmaeker, 'Achterland', dat woensdag en donderdag in het kader van Klapstuk is te zien.

'Ottone, Ottone' is eigenlijk een koreografie op de opera 'L'incoronazione di Poppea' van Claudio Monteverdi (1607). Het is de eerste opera die niet op mythische figuren gebaseerd is: Poppea, die verliefd is op Nero, wekt de jaloezie van Octavia, de keizerin. Samen met Ottone, de echtgenoot van Poppea, beraamt Octavia een aanslag op haar

konkurrente. De versie van De Keersmaeker wordt een sleutelwerk in haar oeuvre genoemd. De band muziek-dans, die voor haar steeds belangrijk is, staat centraal in 'Ottone, Ottone'. Ook de koreografie 'Achterland' wordt life begeleid met piano-études van Gyorgy Ligeti en vioolsonates van Eugene Isaye.

Walter Verdin, oud-student kunstgeschiedenis aan de KUL, heeft van dansvideo het beleg op zijn boterham gemaakt. Hij registreerde reeds videotaipes van Rosette de Herdt, Alain Platel, Vicente Saez en Mal Pleu. Over de relatie dans-video zei hij ooit in een interview: "Video is recorded, edited, electronically processed, copied, broadcasted, inserted, turned on, turned off, forward wound, past on, transmitted, installed, transcoded, interfaced, linked, erased, lost, worn out, dubbed, frozen, wound back, slowed, fast forwarded, keyed, wiped, faded, cut, subtitled, overexposed, oversaturated, ejected...". Woensdag zien we de twee uur durende versie van 'Ottone, Ottone'. Een pauze is voorzien om 14.00 u. (VR)

016/26.03.01
Platte Lostraat 243 3010 Kessel-Lo

Service

P.A. verhuur • publiciteit
geluidsregistraties

Gesprekken met migrantenvrouwen

"Een vrouw op kafee, dat is onmogelijk"

Volkshogeschool Elcker-Ik organiseert een reeks gesprekken met migrantenvrouwen. De bedoeling hiervan is de Leuvense bevolking op een veeleer ongedwongen manier te laten kennismaken met de concrete leefwereld van migranten. Op drie dinsdagen in november en december worden telkens drie vrouwen uitgenodigd: een Chinese, een Marokkaanse en een Argentijnse. Om de Vlaamse nieuwsgierigheid te bevredigen proberen zij enkele sociale aspecten naar voren te schuiven uit de migrantenkultuur: opvoeding, relaties en integratie. Hafida Benazouz zal in deze gesprekken over haar leefwereld en ervaringen als Marokkaanse in België vertellen.

Hafida Benazouz is een van de 407 Marokkanen die in het Leuvense bevolkingsregister zijn ingeschreven. Dit betekent dat zij Leuven als vaste verblijfplaats heeft, en hier reeds meer dan vijf jaar woont. In totaal verblijven er in Leuven 602 Marokkanen. Zij maken ongeveer dertien procent van het aantal vreemdelingen (4422) uit. Naast de Marokkanen in het bevolkingsregister, vinden we nog 95 Marokkanen terug in het vreemdelingenregister. Zij hebben een tijdelijke verblijfsvergunning, onder meer om in Leuven te kunnen studeren.

Hafida Benazouz woont al vanaf haar tweede jaar in België. In 1966 kwam ze met haar ouders en haar twee oudere broers naar Leuven. Ze maakte hier haar humaniora af en werkt sinds twee jaar in een DAC-project bij Elcker-Ik, een pluralistisch en kritisch vormingscentrum. De integratie van Hafida is zonder veel problemen verlopen: "Ik ben inderdaad een migrant, maar zelf denk ik daar niet zo over na. Slechts door interviews en gesprekken word ik er telkens aan

herinnerd. Ik voel me minder migrant dan mijn ouders. Ik heb gekozen en zo ten dele mijn leven bepaald."

Als kind kreeg Hafida Benazouz, zoals de meeste Marokkaanse meisjes, identiek dezelfde opvoeding als haar broers. Maar vanaf twaalf of dertien jaar wordt de opvoeding van de meisjes anders geïntereerd dan die van hun mannelijke leeftijdsgenoten. Op die leeftijd wordt van hen verwacht dat ze zich 'als vrouwen' gedragen.

Benazouz: «De meisjes moeten zich op dat moment beginnen voorbereiden op hun toekomst: het huishouden. Gelukkig had ik vrijgevochten broers. Zij zorgden ervoor dat ik mocht studeren, dat ik zakgeld kreeg en naar de film mocht gaan. Mijn buurmeisjes gingen het anders. Zij mochten niet uitgaan, onder druk van hun broers. Een meisje naast hen dat evenveel mag en kan, betekent dat zij hun superioriteit kwijtspeelt. Daar worden zij door andere Marokkanen eventueel over aangesproken, wat tot een dubbel gezichtsverlies leidt.»

In Marokko werken de meisjes op school meestal harder dan de jongens, zegt Hafida Benazouz. Er zijn voor hen immers maar twee wegen: goed studeren, en een baantje in Marokko of in het buitenland proberen te vinden, of huwen en kinderen krijgen. Dit laatste betekent dikwijls een vrij saai en geïsoleerd leven. In de leefpatronen van de vrouwen zijn wel verschillen, die bepaald worden door de streek van afkomst. De Berbersvrouwen leven nog in een veeleer feodaal systeem. Zij werken op het veld en verkopen hun produkten op de markt. Zo houden zij contact met de andere vrouwen en leiden een sociaal leven. Vooral in West-Marokko leven nochtans ook vrouwelijke intellectuelen. Rabat, Tanger en Casablanca zijn in dit opzicht sterk verwesterd. In deze grote steden kunnen mannen en vrouwen ook samen uitgaan.

Benazouz: «Elders in Marokko ontmoeten meisjes en jongens elkaar slechts op sektele plaatsen: in tee-ën ijshuisjes. Vrouwen mogen wel gaan winkelen, op bezoek gaan bij de dokter of met de burens kletsen. Een vrouw die op kafee gaat is echter onmogelijk. Het kafee is een specifiek mannenterrein. Als je als vrouw langskomt, krijg je commentaar en wordt er naar je gefloten. Deze mannenmentaliteit merk je trouwens al in Zuid-Frankrijk. Wanneer je als vrouw in Marokko een kafee binnenstapt, vraagt men zich luidop af of je even komt uitrusten, ofwel of je een man wil.»

Hafida vindt de kennis van het Nederlands een absolute must voor migranten die zich willen integreren. Initiatieven voor taalkursussen aan vreemdelingen juicht zij dan ook toe. Alleen op die manier kunnen zij zelf hun zelfstandigheid en integratie bevorderen. Zelf spreekt zij trouwens vloeiend Nederlands.

Benazouz: «Dikwijls komen mijn burens hun formulieren van bijvoorbeeld kinderbijslag bij mij laten invullen. Dit soort halve hulpeloosheid komt voort uit het feit dat ouders hun kinderen niet naar een Vlaamse school laten gaan, vooral de jongens niet. Als zij naar een Franstalige school gaan, kan dat hen nog van pas komen in Marokko bij het zoeken naar een baan. Voor meisjes is dit niet zo belangrijk. Maar deze Franstalige Marokkanen kunnen zich hier dan niet zelfstandig behelpen. Om hun gevoel voor eigenwaarde te behouden, keren zij zich naar hun eigen langdenoten. Dit kan tot getto's leiden.»

Bij de tweede en vooral de derde generatie migranten stelt dit probleem zich minder. Zij voelen zich meer Belg dan Marokkaan. Vaak kennen zij Marokko zelfs minder goed dan de toeristen die er rondreizen. Ook Hafida Benazouz heeft weinig banden met haar land van afkomst.

Benazouz: «Wanneer ik naar Marokko ga, is er geen gelegenheid om rond te reizen. Ik ken Marokko slechts door familiebezoeken. Ik verblijf ginds dan ook konstant bij familie.»

«Vermits ik mij meer Belg dan Marokkaan voel, lijkt het mij, en heel wat Marokkanen trouwens, logisch dat wij stemrecht krijgen. Ik ben geen voorstander om aan migranten stemrecht op te leggen, zoals dat voor de Belgen wel het geval is. Ook voor hen vind ik dit trouwens geen goed systeem. Alle migranten die hier langer dan vijf jaar verblijven, zouden toch de kans moeten krijgen om tenminste op gemeentelijk

vlak hun stem uit te brengen. Dit zou waarschijnlijk niet eens ekstreme reacties uitlokken. Het lijkt misschien paradoxaal, maar heel wat migranten zullen dan ongetwijfeld op grote partijen stemmen. Precies deze partijen hebben nog steeds schrik om stemmen te verliezen wanneer ze van het migrantenstemrecht een discussiepunt maken.»

«Een nep-verkiezing in Genk staft deze veronderstelling. Hier behaalde de CVP ongeveer 30% van de stemmen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Je mag immers niet vergeten dat de meeste migranten in België in gezinnen leven en zeer godsdienstig zijn. Zij stemmen veeleer konservatief. Enkel de meest geëngageerde en de meest politiek bewuste migranten stemmen voor een partij als de PvdA. Deze houding verschilt niet zo erg veel van de houding van Belgen. De 30% kiezers van de CVP in Genk kijken allemaal naar VT.M. Over het algemeen kijken de helft van de Marokkaanse gezinnen in België naar RTL. Ook zij stemmen voor de CVP. Zij verwachten immers klare en vooral niet te ingewikkelde boodschappen.»

Hafida heeft in het Leuvense weinig last van racisme. "Ik ken de racistische milieu's. Die vermijd ik dan ook zoveel mogelijk. Bij het zoeken naar werk ondervind ik wel diskriminatie. Maar als vrouw heb je nog altijd een voordeel, omdat sommige werkgevers denken dat je minder herrie zult schoppen dan een man."

Karine Geukens
Ria Vandermaesen

Gesprekken met migrantenvrouwen, op dinsdag 5 en 19 november en 3 december in Elcker-Ik. Vooraf inschrijven is verplicht: door 450 (voor studenten) of 600 frank te starten op rekeningnummer 001-0488559-46 met vermelding 'Koning 91/74'; of door bij Elcker-Ik (Koning Albertlaan 2 in Kessel-Lo) langs te lopen.

Nog nooit liep de cursus- en boekendistributie zo gesmeerd.

Nog nooit kregen de studenten hun cursussen en boeken zo vlot en snel.

Nog nooit was de samenwerking tussen de studentenkringen, de professoren, de faculteiten, de universitaire diensten en de academische overheid en ACCO zo efficiënt.

Dank u!

STUDEREN MET GROOTSTE VOLDOENING

acco

De vrome wens van 11.11.11.

Gelijk ook wij vergeven aan onze schuldenaren

De 11.11.11-affiches zorgen traditioneel voor de nodige heibel. Enkele jaren geleden werd een aangrijpende zwart-wit-affiche ('Over dit soort kleinigheden valt een regering niet') gewoon geboycot door de geveerde regering. Dit jaar voelen de deurwaarders zich verongelikt. Zij pikken het niet dat zij geassocieerd worden met de financiële uitbuiting van de Derde Wereld. Afgezien van dit fait-divers is de centrale slogan van 11.11.11. ook dit jaar weer uiterst pertinent: 'Begraaf de schulden, niet de Derde Wereld'. De centrale figuur van deze actie is 'Pietje De Dood', en zelfs dat beeld is geen overdriving: de schuldenlast würgt de Derde Wereld.

De afgelopen vijf jaar beleefde de wereld-economie haar diepste na-oorlogse crisis. Zo zien we dagelijks beelden van hongerende Afrika, rellen in Zaire, verwoestingen van het Braziliaanse regenwoud en stervende kinderen in Irak. De levensstandaard van de grote meerderheid van de drie miljard mensen uit de Derde Wereld is dan ook sterk achteruitgegaan. De schuldenlast dreigt meer dan ooit de stabiliteit van het hele zuidereconomische systeem te ontwrichten.

Men schat de buitenlandse schuld van de Derde Wereld in totaal op ongeveer 1350 miljard dollar, of ongeveer 45 biljoen (45 gevolgd door twaalf nullen) frank. Dit lijkt en is een enorm bedrag, zeker voor de Derde Wereld zelf. Toch worden die cijfers sterk gerelativeerd als men ze plaatst in de context van de internationale banksector. Wat op het eerste zicht ontzaglijk veel geld lijkt, is uiteindelijk maar een fractie van de veel bredere kapitaalstromen tussen de grote financiële centra. Sommige landen zitten trouwens een stuk dieper in het rood dan alle Derde Wereldlanden samen. Zo kijken de VS tegen een buitenlandse schuld van ongeveer 2000 miljard dollar aan. Men zegt ook wel eens dat alleen al de Noordamerikaanse boeren meer schuld hebben dan de hele Derde Wereld. Dit maakt alvast duidelijk dat, in termen van het internationaal financieel systeem, de schuldenkrisis niet zo onoplosbaar is als men de publieke opinie soms wil doen geloven.

Voor de Derde Wereld zelf is dat echter maar een schrale troost. De schuldenlast zorgt voor een rente die vele landen in een ijzeren wurggreep houdt. In de meeste discussies over de impact van de schuldenkrisis worden de betalingsregelingen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) het eerst vermeld. Het IMF is slechts bereid om geld te lenen aan een land in financiële moeilijkheden, wanneer dat land zich bereid verklaart om zich te onderwerpen aan een economisch programma van 'vraagbeheersing'. Dit programma bestaat traditioneel uit een gekombineerd beleid.

Zo wordt de import duurder gemaakt door de munt te devalueren, en stijgt de prijs van de basisgoederen door het afschaffen van regeringsubsidies. Tegelijk bevriest men de reële lonen van de arbeiders, en vermindert men de regeringsuitgaven door welzijnprogramma's te schrappen en gesubsidieerde kredieten aan boeren te verminderen. Men kan de aanpak van het IMF vergelijken met de methode van de middeleeuwse dokter tegenover zijn patiënt: ongeacht de kwaal worden er bloedzuigers aangebracht en tapt hij de patiënt flink wat bloed af. Deze remedie verving dikwijls de oorspronkelijke kwaal door een nieuwe, meestal dodelijke ziekte. Ook dat laatste gaat dikwijls op voor de IMF-aanpak: zelfs voor landen waar de IMF-remedie de handelsbalans doet stijgen, blijven de oude schulden bestaan en blijven de ontwikkelingskrisissen doorgaan.

Bovendien brengen de betalingsregelingen van het IMF de ontwikkelingsspanningen op het vlak van voeding, gezondheid en het terugdringen van de kindersterfte in het gedrang. Hierdoor is zowel in Afrika als in Latijns-Amerika het voedselverbruik per persoon lager dan in het begin van de jaren tachtig. De kindersterfte – een gevoelige indikator voor voedselproblemen – stijgt opnieuw in vele Afrikaanse en Latijnsamerikaanse landen. Dit fenomeen werd geconstateerd in ondermeer Brazilië, de Dominikaanse Republiek, El Salvador, Ghana, Madagaskar, Mexico, Peru, Uruguay en Zambia.

Naast deze sociaal-economische ravage heeft de schuldenlast ook geleid tot ecologische katastrofes. De verarming heeft grote delen van de bevolking tot pure overlevingsstrategieën gedwongen. Dikwijls vernietigden zij het milieu

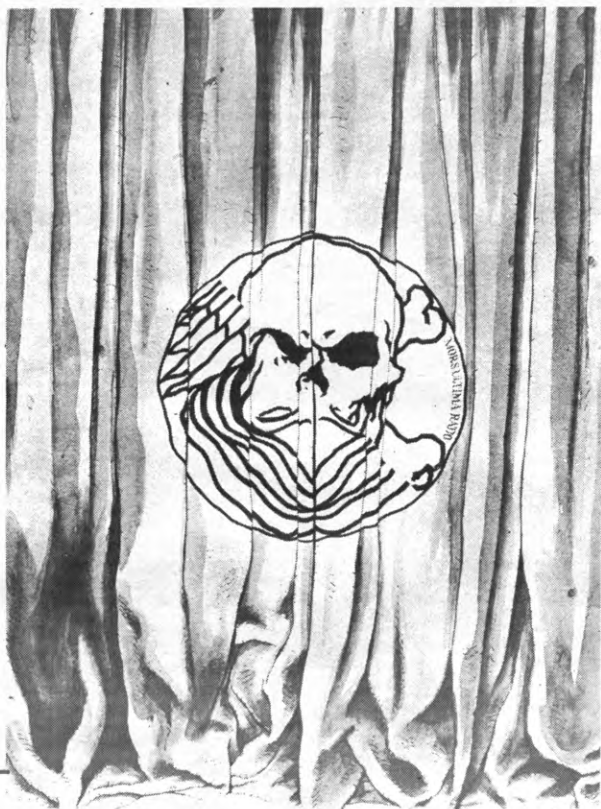
uit de onmiddellijke omgeving in een poging om te overleven. Dit heeft ontbossing en overbegrazing tot gevolg, wat op zijn beurt grote erosieproblemen en bijgevolg een verminderde voedselproductie met zich mee brengt. In Afrika zorgde de combinatie van wijdverspreide landafakeling en een buitenmatige bevolkingsaanwas ervoor dat de graanproductie per persoon sinds 1967 met twintig procent daalde. Het continent veranderde zo van een eksporteur van graan in een graanimporteur. Dat vergrootte de stijgende buitenlandse schuld nog meer en liet miljoenen Afrikaanse hongerig en verzwakt achter, beroofd van hun vitaliteit en produktiviteit. Daarnaast worden ontwikkelingslanden gedreven tot roofbouw op hun natuurlijke bronnen: alleen zo kunnen zij harde deviezen verdienen om hun schulden af te lossen.

Een van de meest treffende uitingen van de rentelast is de netto-kapitaalstroom (rentebetalingen, verminderd met de ontwikkelingshulp en nieuwe leningen) van Zuid naar Noord. Voor de periode '83-'89 bedraagt deze niet minder dan 7600 miljard frank. Met andere woorden: de Derde Wereld financiert gewoon het rijke Noorden, en bovendien met een niet onaardig bedrag.

Zakenmensen

De oorzaken aanduiden van deze vicieuze schulden-cirkel is niet eenvoudig. Alleszins zijn een flinke portie eigenbelang en een behoorlijke dosis corruptie meestal essentiële elementen in de Noord-Zuid-'dialoog' zoals zuidelijke regimes en westerse financiële instellingen die begripen. Zuidelijke elites – genre Moboetoe, Seko Touré, Bokassa, Idi Amin, de rij is lang. – gingen jarenlang reusachtige leningen aan.

De 11.11.11.-campagne legt er de nadruk op dat de Derde Wereld langzaam doodbloedt wegens de schuldenlast: een kennismaking met Magere IMF-Hein. (Foto Archief)

Meestal wordt die besteed aan prestigeprojecten of hogest onzinnige investeringen, en niet zelden werd het contract bezegeld met behoorlijke sommen smeergeld. Bovendien vloeiden op de koop toe 25% tot 30% van de hen verleende kredieten uit de betrokken landen weg via allerlei vormen van kapitaalvlucht. Dikwijls gebeurde dit volkomen legaal – de meeste Derde Wereld-landen hebben nauwelijks een wetgeving terzake –, als het nodig was koos men voor de illegale weg. De Zwitserse bankrekening van eks-president Marcos van de Filipijnen is in dit opzicht bijzonder illustratief.

Hiernaast geeft ongeveer de hele Derde Wereld massa's geld uit aan wapenning. Zelfs Wereldbank-direkteur Conable vestigt sinds enige tijd de aandacht op die militaire uitgaven. Alhoewel het niet gemakkelijk is om dit aspect te becijferen, neemt men aan dat deze defensie-uitgaven goed waren voor 20% tot 25% van de totale schuldenlast van de Derde Wereld. Met andere woorden: tal van regimes uit de Derde Wereld hebben de schuldenlast actief mee opgebouwd voor projecten die allerminst de eigen bevolking ten goede kwamen.

Het zou echter maar al te eenvoudig zijn om de oorzaak van de schuldenlast eksklusief in de schoenen van de verspietste en oorlogs-zuchtige Derde Wereld-diktators te schuiven. Minstens evenveel verantwoordelijkheid dragen de westerse banken. 'Winst', en liefst zo veel mogelijk, was ongeveer het enige principe dat zij hanteerden bij het verlenen van kredieten aan de Derde Wereld. Ethische criteria en principes (bijvoorbeeld: respect voor de mensenrechten, aandacht voor de reële participatie van de bevolking,...) werden gewoon weggehoofd.

De westerse regimes – hierin actief gesteund door de wereld van de *haute finance* – hadden met die zorgvuldig opgebouwde schuldenrelatie jarenlang een haast perfect mechanisme gevonden om het gros van de Derde Wereld aan zich te binden. In de jaren tachtig begon dat ingenieuze mechanisme echter serieus te haperen, en barstte de schuldenkrisis pas goed los. Het 'startschot' werd gegeven door Mexico dat verklaarde zijn schulden niet meer te kunnen terugbetalen. Grote paniek in hoofdsteden van belangrijke schuldenlanden, maar ook in de

hoofdzetels van grote banken die zich veel te ver hadden gewaagd in riskante leningen aan de Derde Wereld. Men vreesde op dat ogenblik zelfs voor het internationale bankwezen, en sommige westerse regeringen (waaronder de VS) waren verplicht om, tegen hun 'principes' in, de banken financieel bij te springen.

Tegelijk verijnden zij hun methode van 'de schuldenlast als stok achter de deur.' Met het IMF als 'uitvoerend instrument' (zie hoger) werden de landen van de Derde Wereld gedwongen om in het westers-kapitalistisch gareel te lopen. Landen zoals Peru en Brazilië die zich wat gematigd dissident durfden op te stellen – zij betaalden de rente niet volledig terug – werden door de westerse financiële wereld zodanig geïsoleerd, dat ze wel verplicht werden terug te krabbelen. In die zin is de rentelast een veel subtieler wapen dan een militaire interventiemacht. Men spreekt daarom ook soms van een Financial Low Intensity Conflict (FLIC).

Paniek

De angst voor serieuze schokken is sindsdien dan ook behoorlijk geluwd. Veel riskovolle leningen die verleend werden door de grote banken, werden immers afgewenteld op Europese en Amerikaanse regeringen. Met andere woorden: uiteindelijk draaide de belastingbetaler op voor de desastreuze politiek van de grote financiële instellingen. Tegelijk deden de banken zich beetje bij beetje in tegen de risico's door reserves via boekhoudkundige provisiees aan te leggen. Het bankwezen beschouwt sindsdien het schuldenvraagstuk meer als een 'technisch probleem'. De bom van de Derde Wereldschuld is bijgevolg wel grotendeels ontijd. Althans, voor de westerse financiële instellingen. Intussen is de schuldenlast van de Derde Wereld alleen maar groter geworden is.

Aan een verlichting voor die schuldenlast is slechts schoorvoetend gewerkt. In de eerste jaren na de schok van Mexico vond het werke van het schuldprobleem kon opgelost worden door het herschikken van de schuld. Populair was het verlenen van de afbetalingstermijn of een verlaging van de interest. Soms kreeg het schuldenland een aantal jaren gratie, waarbij enkel de jaarlijkse interest moest worden betaald en de eigenlijke aflossing tijdelijk werd opgeschort. Deze gedeeltelijke kwijtscheldingen van de schulden van de armste ontwikkelingslanden hebben echter iets pervers. Indien de kwijtschelding niet volledig is, is ze eerder nadelig voor het ontwikkelingsland. Dit land wordt immers 'verlost' van iets dat het toch nooit kan inlossen, maar wel wordt de legitimiteit van de resterende schulden erdoor versterkt. Bovendien presenteert men deze verlichting van de schulden meestal als 'ontwikkelingshulp', die echter toch gedeeltelijk wordt opgeslorpt door de kapitaalstroom van Zuid naar Noord. Maar zelfs indien de kwijtschelding volledig gebeurt en men via de traditionele kanalen nieuwe kredieten en kapitaal aan het Zuiden verstrekt ziet de toekomst voor de Derde Wereld er verre van rooskleurig uit.

Pasklare oplossingen voor dit probleem bestaan niet. Wél kan een denkrichting aangegeven worden waarin een nieuwe dialoog tussen Zuid en Noord zich zal moeten ontwikkelen. Iedere oplossing zal moeten uitgaan van het principe van de 'duurzame ontwikkeling': de behoeften van de huidige Derde-Wereld-bevolking moeten voorzien worden zonder dat die van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden. Konkrete stappen hiervoor zijn: een nieuwe Internationale Economische Orde met eerlijke en gunstige (grondstof-)prijzen, een verandering van de strakke IMF-voorwaarden, een kwijtschelding van de schuldenlast. Bovendien moeten deze voorwaarden steeds gekoppeld worden aan een nationaal milieubeleid van de ontwikkelingslanden. Europa, dat zijn eigen wouden reeds heeft vernietigd, zou op deze manier mee helpen betalen voor de instandhouding van de wouden in de Derde Wereld. Deze zijn immers vanuit ecologisch standpunt een 'dienst' waarvan ook wij genieten.